

anser jag höjandet af begreppet om verkligt menskligt värde och en sann uppfattning af de naturliga krafterna — hvilket allt endast genom upplysning och bildning vinnes och förvärfvas — vara den väg, hvarpå vi böra söka att hämma ett omätligt bruk af bränvin.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles ödmjukligen.

Stockholm den 27 Januari 1868.

C. J. Kjellman.

N:o 181.

Af Herr D. Danielsson: Angående lindringar uti rustnings- och roteringskyldigheten.

Af frågor, som komma under denna Riksdags behandling, torde få vara af större vikt för så väl jordbrukaren som fäderneslandet än försvarsfrågan. Denna genomgick visserligen en grundligare behandling vid sednaste riksdag, men någon fullständig lösning kunde likväl dermed ej vinnas. Kongl. Maj:t har sedermera genom Chefen för Landtförsvars-departementet, tillsammans med tillkallade komiterade, låtit utreda frågan, ehuru i min tanke icke fullt tillfredsställande, åtminstone för den redan allt för hårdt betungade rust- och roteringshållaren. Att jag nu, innan Kongl. Maj:t till Riksdagen inkommer med nådig Proposition i ämnet, vågar påkalla Riksdagens åtgörande i frågan, dertill torde nedannämnda skäl lemna belysning.

Då rust- och roteringen skulle hemmanen påläggas, åtog sig — såsom för de flesta torde vara bekant — hemmanen denna skyldighet för att undgå en allmänare utskrifning. Helt och hållet härifrån befriade, skulle de ostörde få sköta landets dåvarande enda både näring och hufvudnäring: jordbruket. Sednare tiders erfarenhet visade, att större krafter erfordrades för fäderneslandets försvar, och redan år 1812 ålades utskrifning af allmän beväring, utan att härvid lindring bereddes för dem, som förut, allenast för att befrias derifrån, åtagit sig

sig uppsättande af s. k. indelt armé. Förändrade förhållanden hafva under tidernas längd inträffat derigenom, att många industrier och näringar uppstått, som gifva dess egare fullt lika god och säker inkomst som jorden sina; men icke desto mindre hafva dessa inkomstgrenar varit fritagna från den jorden en gång, på sätt jag förut nämnt, redan pålagda, hårdt tryckande rust- och roteringsskyldigheten. Med den kännedom jag erhållit om de beslut, som komitéén för rust- och roteringsbesvärets ordnande fattat, förefaller det mig, som komitéén i första hand ansett rust- och rotehållarne bundne vid de emellan dem och Kronan ingångna kontrakt, utan att den förmån, de genom dessa kontrakts ingående skulle åtnjuta, dem tillerkännes. Det synes mig derföre, som komitéén endast sökt utreda rust- och rotehållares skyldigheter, utan att dervid påminna sig de rättigheter, som åtfölja de förra, nemligen befrielse från beväringsskyldigheten. Min mening härmed är icke, att någon Svensk medborgare skulle befrias från deltagandet i fäderneslandets försvar, men på samma gång detta bör vara hvars och ens pligt, är det en gifven sak, att underhållet af indelt armé, för den händelse sådan ej kan undvaras, icke ensamt hvarken kan eller bör drabba jorden.

Betraktar man saken ur rent moralisk synpunkt, så torde väl ingen kunna påstå, att, i fråga om indelt armé, så vida denna antages vara egnad till fäderneslandets tjenst och försvar så väl under fred som krig, jorden bör hafva större skyldighet än att föda och herbergera krigsmannen, d. v. s. lemna honom det torp, hvartill den enligt kontraktet är förpligtad, eller att jordbrukaren bör från allt öfrigt befrias och Staten vara skyldig att både anskaffa, kläda och underhålla soldaten. Ingenting finnes väl mera orimligt, än att en hemmansegare skall anskaffa soldat och på samma gång sjelf som beväring vara i fäderneslandets tjenst. Hvem skall då anskaffa soldaten, för den händelse rekrytering erfordras? Icke kan hemmanet göra det; och fullgör ej hemmanet denna pligt, skulle det då tillfalla Staten? Jag kan ej fatta, huru den enskildes egendom i sådant fall skall kunna skyddas. Komitéén har förklarat, att någon lindring för rust- och rotehållare ej är af *rättvisan* påkallad, men att, ur samma synpunkt, en lindring är af *billigheten* påkallad. Komitéén tyckes härvid velat göra obestridlig jordens skyldighet äfven till den utsträckning, som genom förändrade förhållanden tillkommit, och det af Kongl. Maj:t i nåder utfärdade bref för inforfrande af de afsutne rusthållarnes hörande om tillökning af 3 tunnor hästvakansspanmål af hvarje rusthåll torde gifva tillräcklig anledning till den förmodan, att lindringen för den redan hårdt betryckta rust- och rotehållaren ej kommer att blifva särdeles stor, om ens på allvar meningen är att bereda någon lindring, ty denna synes, enligt min uppfattning, vara ganska tvetydig.

Komiterade hafva i sammanhang med lindringen hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes taga i betraktande den tryckande roteringen i Dalarne. Jag tager

mig derföre friheten härhos bifoga Andra Kammarens under sednaste Riksdagen Tillfälliga Utskotts N:o 3 Betänkande N:o 23, som utreder, hvarest rust- och roteringen hårdast trycker. Mycket vore härvid att anföra, men det redan nämnda torde tillräckligt visa, att rust- och roteringen allt för hårdt trycker Svenska jorden. Vill man oväldigt granska och jemföra rust- och roteringstungan i de olika provinserna, så torde det förefinnas olikheter, som äro allt för mycket i ögonen fallande. Den ort jag representerar, nemligen Jönköpings län, är kanske en bland de hårdast tryckta genom rust- och roteringsskyldigheten, utan att derföre någon lindring blifvit föreslagen. Af detta skäl och på grund af hvad jag ofvan yttrat, får jag vördsamt hos Riksdagen anhålla,

att Riksdagen ville låta utreda och föreslå, i hvad mån lindring kunde beredas rust- och rotehållare i den allt för hårdt tryckande rust- och roteringsbördan, samt att på grund häraf skälig lindring måtte tillerkännas de rust- och roteringskyldige inom den Småländska provinsen.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

D. Danielsson

från Jönköpings län.

N:o 182.

Af Herr Harald Ericsson: Angående tillökning i anslaget till ekonomiska karteverket.

Genom ett af Riksdagens Revisorer ifrån styresmannen för rikets ekonomiska karteverk infor dradt förslag öfver den kostnad, som erfordras för att inom 25 års tid få riket fullständigt kartlagdt, och efter hvad de 8 sistförflutna årens erfarenhet gifver vid handen, skulle för ernående af detta mål under samma tidrymd behöfvas ett årligt statsanslag af 75,394 R:dr R:mt. De obestriddliga förhållanden, att statitiska uppgifter förlora sitt egentliga värde, då de blifva gamla ;